

Defensor Patriae

Maanpuolustuskorkeakoulun lehti 2/2010

DEFENSOR PATRIAE

Maanpuolustuskorkeakoulun lehti
2/2010

TOIMITUSNEUVOSTO

Päätoimittaja kommodori
Aulis Minkkinen 0299530102

Toimituspäällikkö
Harri Valtonen 0299530119

Sihteeri
Paula Helin 0299530120

Kieliasiantuntija
Sara Hännikäinen

Arkistonhoitaja
Päivi Vestola

Sotilaspastori
Janne Aalto

Komentajakapteeni
Juha Torkkeli

Suunnittelija
Anssi Saari

Perinneyhdistys
Esko Vaahtolammi

Kuvat
MPKK, ellei toisin mainita

Taitto
Tiina Kokkonen

Kannen kuva
Jarno Riipinen

Takakannen ilmoitus
Timo Saramaa

Painopaikka
Edita Prima Oy, Helsinki 2010

Osoitteenmuutokset
rekisterit@edita.fi
Sähköpostia lähettäessäsi mainitse
lehden nimi

ISSN-L 1798-162X
ISSN 1798-162X

- 3 **Pääkirjoitus**
Päätoimittaja, hallintojohtaja Aulis Minkkinen
- 4 **Näkymiä**
Rehtori kenraalimajuri Vesa Tynkkynen
- 6 **Sekakalaa**
Aulis Minkkinen
- 10 **Päivystävä strategi**
Juha Puustola
- 14 **Laatua meillä ja muualla**
Laatusuunnittelija Tarja Hettula
- 16 **Combined Joint Staff Exercise**
Everstiluutnantti Kai Kalmar
- 21 **Lippujuhlapäivän ylennykset**
- 22 **Lyhyesti**
- 25 **20-vuotishistoriikki alkaa hahmottua**
Esko Vaahtolammi
- 26 **Säätiö tukemaan sotatieteiden tutkimusta**
Everstiluutnantti Mika Piironen
- 28 **Oppilaskunta perustaa itsensä**
Kadetti Matias Öblom
- 31 **SAP tulee - mikä muuttuu**
Kapteeni Hannu Ahtinen
- 32 **Maanpuolustuskorkeakoulu kehittää julkaisutoimintaansa**
Viestinnän suunnittelija Timo Wallin
- 34 **Tutkittua ja julkaistua - uusinta MPKK:lla**
- 36 **Kirjasto keräsi kyselyssä kiitosta**
Kirjastonhoitaja Antti Kalliola
- 38 **Perinnepalsta**
Stig-Göran Grönberg
- 44 **MILjazz 2010**

Kohti yhtä ja toista

JARNO RIIPINEN

Vuoden 2011 suunnittelu on tätä kirjoitettaessa vapun jälkiviikolla jo sellaisessa hahmossa, että siitä uskaltaa tehdä ennusteen. Uskaltaa tai *uskaltaa* – no... tekevähän meteorologitkin ennusteita...

Tuleva toimintavuosi on kaikkien ennusteiden mukaisesti kuluva vaativampi, mitä tulee tehtävien laajuuteen ja niiden suorittamiseen käytettävissä olevien resurssien määrään. Kuluva vuosi on siten vasta nuukuuden harjoittelua tulevaan. Tässä mielessä onkin syytä esittää kiitos siitä, että henkilökuntamme otti vakavasti pyynnön lomarahojen aiempaa laajemmasta vaihtamisesta vapaaksi. Kun saldo on nyt laskettu, niin lomarahojen vaihdon säästövaikutus lähes tuplaantuu viime vuoteen verrattuna. Säästyvällä summalla voidaan avointen tehtävien täyttöjä edistää noin 15:a henkilötyökuukaudella. Hyvä niin, kunhan lunta ei sitten tule tupaan sen takia, että liiat lomat muodostuvat ongelmiksi töiden järjestelyssä.

Kaihoisa viimevuosi 2009 on siis jäävä hyvämuististen mieleen Sinä Vuotena, jolloin suunnittelu sisälsi vielä hieman harkinnanvaraa. -Näin siitakin huolimatta, että viime vuonna oli pakko tempaista käsijarrusta kesken vuoden, jotta saatiin luotua siirtyviä eriä tälle vuodelle.

Ilmeisistä haasteista huolimatta Maanpuolustuskorkeakoulun toimintavuoden näkymät 2011 ovat kuitenkin kohtuullisessa tasapainossa tehtävien kanssa, kunhan jatketaan jos sisäistymässä olevalla nuukuuslinjalla. Korkeakoulun vasta uusittu strategia on tehty lähivuosien valtiontalouden tila huomioon ottaen, joten se on siinä mielessä myös ajantasainen toiminnan suunnittelua ja priorisointia ohjaava asiakirja kaikille toimijoillemme.

Tutkinto-opetus on vatedeskin korkeakoulun päätehtävä ja siitä tinkiminen on tehtävä tavalla, jossa karsitaan vain ei-välttämättömiä kuorrutuksia. Olisi toki palkitsevaa ja monin tavoin rikastavaa esimerkiksi

pitää kiinni kurssien erilaisista ulkomaille suuntautuvista opintomatkoista, mutta ne on jatkossa hyvin todennäköisesti karsittava minimiinsä. Sama niukka linja pätee tutkimuksen, verkottumisen ja toiminnan kehittämisen kaikenlaatuiseen matkailuun. *Lisätuhka taivaalle ei olisi tässä mielessä ollenkaan pahitteeksi näin kirstunvartioinnin näkökulmasta.*

Nuukemmin on elettävä myös henkilöstöresurssien käytössä, jossa jatkettaneen vähintäänkin tämän vuoden säästömenetelmin. Vuoden 2011 ja varsinkin vuoden 2012 sekä sitä seuraavien vuosien haasteena onkin tuottaa palkkamenojen säästöt, jotka riittävät kolmeen isoon tarpeeseen: on maksettava palkkaliukumat ja yleinen palkkakehitys, on luotava korkeakoulun henkilöstörakenteen kehittämisvara ja on oltava mukana puolustushallinnon säästötalkoissa. Alustavan arvion mukaan kaikki tämä voidaan saavuttaa, mutta sen keskeisenä edellytyksenä on toimintojen yhdistämisiä mahdollistava ja siten huomattavia henkilöstöresursseja vapauttava uudisrakennus Santahaminaan viimeistään vuoden 2014 loppuun mennessä.

Olemme siis menossa supistuvien henkilöstöresurssien tielle. Huomattavaa kuitenkin on, että kaikki vähennyssuunnitelmat myös tuleville vuosille on toistaiseksi voitu tehdä ns. luonnollisen poistuman varaan. Vaikka nuukasti onkin elettävä, niin meillä on sentään moienen muuhun verrattuna edelleen töitä - ja sitä paitsi mielekkäitä sellaisia.

Otettakoon siis lungisti ja huilataan suvella, kun siihen aikaa on. Nautitaan mahdollisten tuhkapilvien tuottamasta paikallaanolon auvosta, iloitaan kaikista puroja rikastavista vesisateista unelmoiden ne resursseiksi ja varaudutaan myös kohtaamaan the Aurinko jokaisena hetkenä, kun se meille suodaan.

Mukavaa suvea!

Päätoimittaja Aulis Minkkinen

Johtajuus versus asiantuntijuus

Yhteiskunnassamme on jo pitkään ollut trendikästä puhua jatkuvasta muutoksesta. Innokkaimmat mantran hokijat puhuvat revoluutiosta ja hivenen maltillisemmat kiihtyneestä evoluutiosta. Keskustelussa häiritsee eniten se, että muutoksesta tehdään itseisarvo.

Asiaa voisi tarkastella myös toisesta näkökulmasta. Kehittämisellä käsitteenä on ainakin jokapäiväisessä elämässä positiivinen arvolutaus. Varsin usein muutos nähdään kehitykseksi, jolloin esitetyn logiikan mukaan muutoskin on lähtökohtaisesti positiivinen tapahtuma - nerokasta. On kuitenkin niin, että muutoksella saattaa olla lopputuloksesta riippuen positiiviset tai negatiiviset seuraukset.

Kestävän kehityksen lähtökohdista ollaan yleensä samaa mieltä. Historiasta tulevat syytykset ja nykytilaa selittävät tekijät on tunnettava ja tunnustettava. Nykytilan tunnistaminen ja olevan hetken ymmärtäminen on lähtökohta. Tulevaisuuden tähtäävän muutoksen on pohjauduttava edellä mainittuihin lähtökohtiin. Jotta muutoksella on mahdollisuus muuttua kehitykseksi, on tulevaisuudelle asetettava ainakin selkeät tavoitteet.

Miten edellä esitetyt ajatukset liittyvät opetuksen lähtökohtiin? Sotatieteellisten opintojen sisältöjen kehittämiseen kohdistuu ajoittain kiivaitakin muutostarpeita. Tutkintojen ja opetuksen sisältöjen kehittämiseksi voi perustellusti asettaa ainakin seuraavia lähtökoh-
tia:

- nykytilaan johtanut historiallinen kehitys on ymmärrettävä
- nykytilan toimintakulttuuri ja rakenteet on ymmärrettävä ja osattava
- realismiin ja innovatiivisuuteen pohjautuvaa avarakatseisuutta tulevaisuuden kehittämiseksi on ruokittava

Kaiken edellä olevan sitoo sotatieteellisissä tutkinnoissa yhdeksi kokonaisuudeksi johtaminen. Opetuksen ja tutkimuksen keskeinen tehtävä on tuottaa johtajia asiantuntijavalmiuksin. On siis keskeisen tärkeä ymmärtää, että kussakin oppiaineessa opetuksen sisältöjä ja toteutusta on tarkasteltava sekä asiantuntijavalmiuksien että johtajavalmiuksien kehittämisen näkökulmasta.

Edellä kuvatun perusteella olen siis terävöittämissä Maanpuolustuskorkeakoulun perustehtävää. Opiskelijan saaman monialaisen opetuksen keskeinen tavoite on antaa laaja-alaiset valmiudet niin sodan kuin rauhan ajan johtajatehtäviin, haluamatta väheksyä eräitä muita tutkintoihin liittyviä tavoitteita.

Joku voi todeta mielessään, ettei edellä kuvatussa ole mitään uutta. Tuntuu kuitenkin siltä, että jatkuvan muutoksen keskellä perusasiat saattavat ajoittain hämärtyä. Kirkastaminen ja pelkistäminen on tätä taustaa vasten ainakin ajoittain tarpeellista.

Kesä on tulossa tai tullut. Joka tapauksessa vuoden ensimmäinen puolisko on päättymässä ja on aika siirtyä kesälomien viettoon. Haluankin kiittää kaikkia lumisen talven töistä ja toivottaa hyviä lomia sekä leppoisia grillauskelejä

Rehtori
Kenraalimajuri Vesa Tynkkynen

Todellinen plussakortti

"Prototyyppi toimi testissä mainiosti, ja koehenkilömme jäi ulos. Huomatkaa eräästä rahalaitoksesta lainattu kortin aistikas valokuva, jossa vahvasti kuristettu koe-eläin ulvoo kurjaa kohtalooan."

AULIS
MINKKINEN

**TÄMÄ OVI ON PIDETTÄVÄ
LUKITTUNA**

OVEN SULKEUTUMISEN ESTÄMINEN JOHTAA
TUTKINTAAN TURVALLISUUSMÄÄRÄYSTEN
RIKKOMISESTA

TURVALLISUUSPALVELUT

Niitä on sitten kaikenlaisia bonus-kortteja, plussakortteja ja asiakas-etukortteja. Mainosten mukaan kaikilla säästää niin maan perusteellisesti, että senttejä ropisee joka nurkasta hengenahdistukseen asti. Tähän asti näppärät markkinakonsulentit ovat rummuttaneet kortteja yksilön eduksi, mutta miksi asiaa ei muutettaisi yhteisön eduksi: yhtä siis puuttuu, mutta sille on voimakas sosiaalinen tilaus. Puolustusvoimat tarvitsee oman voimakortin, jolla pannaan käyttöoikeudet kuntoon ja säästöt lihaksi ja vereksi.

Perustetaan siis PVSPC (Puolustusvoimien Virallinen Super Power saveCard). Tekemäni esiselvityksen mukaan on löydettävissä sopimus-kumppani, joka vain muutaman kymmenen miljoonan euron hinnalla tekee ajatuksesta paperilla kannattavan ja laskutuksessa erittäin kannattavan. Ihan varmasti löytyy myös se opiskelijanörkki, joka hurauttaa ajatukseen ja pääsee PVSPC:n ideoijana arvoon arvaamattomaan ja projektipäälliköksi.

Jotta projektipäällikön ei tarvitse keksiä mitään itse tai kuunnella edes sopimus-kumppania, niin annan hänelle tässä muutaman vinkin senkin uhalla, että esivalta varastaa ne ja käskee projektin tehtäväksi virkatyönä.

Aloitetaan PVSPC:n perustoiminnallisuudesta: kyseessä on siis jokaiselle työntekijälle pakollisena kuuluva kortti, jota ilman ei voi tehdä mitään. Kortin saa tilaamalla sen 1v 3 kk 5 pv ja 2h 31 min etukäteen PVSPC-keskushallinnosta. Tilauksia otetaan vastaan jokaisen helmikuun 29. päivänä klo 10.45 - 10.49 edellyttäen, että sähköisenä laadittu tilaus on toimitettu ennen huoltoikkunaa ja sen on varmentanut PVSPC-keskushallinnon auktorisoima ja auditoima joukko-osaston komentaja ja sen on allekirjoittanut

vähintäänkin kenraalieverstin arvoinen esimies, jolla on itsellään PVSPC-GOLD -tason kortti, joita ei säästösyistä myönnetä toistaiseksi kenelkään.

Kun henkilö saa kortin, niin hän ei saa siihen liittyvää salasanaa. Se pitää tilata erikseen PVS-PC-keskushallinnosta normin PVMATHKP - JARRUTUS001- PVSPC mukaisesti. Normi löytyy kätkeytyneenä asianhallintajärjestelmän juureen paikkaan, josta sitä ei osaa etsiä. Tieto sijainnista on salainen, ja toiminnon käyttö edellyttää voimassa olevan PVSPC-korttia.

Kortin helposti saatuaan sisäinen PVSPC-asiakas voi käyttää sitä näppärästi mm. päästäkseen työpaikalle. Jokainen ulko-ovi näet varustetaan 1.1.2011 mennessä kortinlukijalla, joka edellyttää voimassa olevaa PVSPC-korttia. Ovensalpaukseen kuuluu salasanalukija, johon tulijan on kertosuorituksena iskettävä oikein 16-merkinen, päivittäin vaihtuva koodi. Jos koodin on unohtanut, niin sen saa kätevästi PVSPC-keskushallinnosta tilaamalla sen sähköisellä palvelulla, johon tunnistautumisen edellyttää voimassa olevaa henkilökohtaista PVSPC-korttia ja salasanaa.

Jos henkilö ei korttitoiminnon nerokkaasta helpoudesta huolimatta pääse työpaikalleen, niin tieto PVSPC TyöAIKA -laiminlyönnistä on synnyttävä automaattisesti paperiasiakirjana kirjallisesti varmennettuna ja allekirjoitettuna ilmoituksena Oy Maksun Elkeet Ab:lle, jonka tehtävänä on laiminlyönnistä aiheutuneen palkanmaksun pidättäminen. Pidätys toimitetaan myös sellaisessa tilanteessa, jossa työntekijä pyrkii omaa etuaan tavoitellen työpaikalle vapaa-aikanaan. Eihän valtion kallista tilaa voida suoda oikeudettomasti henkilölle, jonka ilmeisenä tarkoituksena on vastikkeeton työpaikan sisäolosuhteiden nauttiminen.

Jos säästötavoitteista piittaamaton työntekijä kuitenkin onnistuu vääryydellä pääsemään työ-

paikalleen, hänen on työnnettävä PVSPC-kortti työhuoneen ovenpielessä olevaan kortinlukijaan ja valittava joko lämpö tai valo. Molempia ei näissä olosuhteissa voida tarjota. Tämän jälkeen hän voi edetä työpisteelleen ja avata tietokoneensa. Se edellyttää kuitenkin PVSPC-kortin työntämistä uuteen lukijaan, joten se siitä lämmöstä tai valosta.

Tämän jälkeen työpäivän aikana työntekijä käyttää näppärästi korttiaan kaikkeen toimintaan: hän saa esimerkiksi toiletissa käydessään kansainvälisen konsulttiyhtiön tekemän tarveselvityksen mukaisesti 15,8 cm kaksinkertaista wc-paperia työntämällä PVSPC-kortin wc-eriön lukijalaitteeseen; edellyttäen, että muistaa tähän tarkoitukseen käytettävän 18-merkkisen, päivittäin vaihtuvan salasanan. Jos huoneeseen tulee asiaa toistamiseen saman päivän aikana, niin tieto PVSPC-käyttörajan ylityksestä kulkee automaattisesti paperiasiakirjana kirjallisesti varmennet-

tuna ja allekirjoitettuna ilmoituksena Oy Maksun Elkeet Ab:lle, jonka tehtävänä on kurallemenosta aiheutuneen ylikäytön veloittaminen suoraan palkasta. Liitteeksi on oheistettava tilanteessa käytetyn kaksoiskreppin toisiokappaleet, joihin ylikäyttöön syyllystyneen virkamiehen on jokaisen lehteen erikseen merkittävä omankätiset nimikirjaimensa ja normin PVMATHKP - JARRUTUSJÄLJET0132 - PVSPC mukainen katumuslauseke.

Otin vapauden hieman kuulostella markkinoita, ja halukkaita sopimus-kumppaneita löytyi heti. Arvion mukaan PVSPC on otettavissa käyttöön jo vuoden 2010 loppuun mennessä, ja sillä saavutetaan huomattavat säästöt vuoteen 2027 mennessä. Alan normaalikäytännön mukaisesti tarkoista summista ei vielä voida puhua, mutta lupauksen mukaan henkilötyövuosia tulee säästymään huomattavasti heti vuo-

teen 2022 asti kestävä ylimenokauden jälkeen. Käyttönoton välittömiksi kustannuksiksi arvioidaan vain noin 34 miljoonaa euroa, jonka lisäksi PVSPC-keskushallinnon perustaminen edellyttää noin kolmensadan viran kohdentamista kehityshankkeeseen. Tulosityöiden kehyyksiin tietenkin luuluvat kustannukset ovat ensimmäisenä vuonna vain noin 3,8 miljoonaa euroa + PVM + PVSPC -lisenssien käytön vuosimaksut.

Sopimuskomppanin alustavan riskianalyysin mukaan puolustusvoimien kyky päätehtäviinsä voi henkilöstön luvattomien poissaolojen takia jossakin määrin alentua väliaikaisesti, mutta saavutettavat säästöt ovat kokonaisuuden arvioiden hankkeen perustamista puoltavia.

Hyväksyn edelleen puollettuna esiteltäväksi toteutettavaksi.

Aulis Minkkinen

Ulkopuoliselle tarkkailijalle Strategian laitoksen hiljainen työ näyttyy eri laisten medioiden välityksellä. Henkilökuntaamme pyydetään kommentoimaan maailman tapahtumia televisioon, radioon ja erilaisiin lehtiin. Lisäksi useat meistä ovat aktiivisia kirjoittajia. Seuraavassa kerron hieman minun tavastani kerätä ja välittää ”tietoa”.

Tehtäväkuvani edellyttää ns. asiantuntijalausuntojen antamista eli informaation jakamista erilaisille yhteistyöryhmille, joista media on yksi. Toisaalta puolustusvoimat tuottaa ja saa paljon tietoa, joka on eri syistä turvaluokiteltu. Julkisen ja turvaluokitellun informaation erottami-

nen ajatussekamelskassa on tiedonjakamisen ensimmäinen haaste. Joskus olen ratkaissut tämän helpolla tavalla eli lopettanut tiettyjen tapahtumien tai alueiden osalta turvaluokitellun materiaalin lukemisen kokonaan. Suorassa lähetyksessä loikannutta sammakkoa (ja niitä valitettavasti piisaa) ei saa takaisin suuhunsa vaikka polvillaan pyytäisi.

Esiintymistä harjoiteltava

Osan sammakoista on voinut välttää puolustusvoimien muun henkilökunnan rakentavan kritiikin avulla ja Pääesikunnan erinomaisen viestin-

Päivystävä strategi

Maailmalla ja Suomen lähiympäristössä sattuu jatkuvasti pieniä ja suuria tapahtumia, joilla on vaikutusta turvallisuuspoliittiseen tilanteeseemme. Kyse ei välttämättä ole sodasta tai edes sodan uhasta, vaan paljon pienemmistä ilmiöistä, joita Strategian laitoksen henkilökunta seuraa. Tavoitteena on trendien hahmottaminen ja, ennen kaikkea, Suomeen kohdistuvien vaikutusten arviointi. Tehtävässä ”onnistuminen” edellyttää pitkäjänteistä ja suunnitelmallista tilanneseurantaa

täkoulutuspaketin opeilla. Näistä jälkimmäinen oli mainio hiillostustilaisuus, jossa viestintäalan ammattilaiset antoivat eväitä pahimpien virheiden kiertämiseksi. Jos tiedätte tai uskotte joutuvan sähköisen median halsteriin, suosittelen koulutukseen osallistumista. Sen voin kuitenkin paljastaa, että simuloidussa haastattelutilanteessa syke jää sata lyöntiä tositilannetta alhaisemmaksi.

Tiedon keruu tapahtuu siis avoimista lähteistä. Monet uutispalvelut antavat lukijan valita kiinnostuksensa aiheet asiasanojen perusteella ja lähettävät tiedon tapahtumista sähköpostilla. Tämä auttaa pintatilannekuvan ylläpitämisessä, koska aika ei yksinkertaisesti riitä kymmenien palveluntuottajien kaiken sisällön silmäilyyn lukemisesta puhumattakaan. Minun asiasanojani ovat mm. ”North Korea”, ”terrorism”, ”Iraq” ja ”Afghanistan”. Tätä juttua kirjoittaessani olen puolen tunnin aikana saanut seitsemän asiasanoihin liittyvää ilmoitusta.

Internet ja työtöverit apuna

Mainittu pintatilanne on analyysien suhteen lähes hyödytön ilman isompaa kehystä. Tätä yritän hahmottaa lukemalla mahdollisimman paljon kiinnostukseni kohteista tehtyjä tutkimuksia. Nykyaikana yliopistot ja tutkimuslaitokset julkaisevat paljon tuotoksiaan internetissä, joten postituslistoille liittymisen lisäksi Dr. Google on suureksi avuksi. Edellistä arvokkaampi tuki on laitoksellamme yleensä vain muutaman askeleen päässä. Kollegoiden ja yhteistyöryhmien kanssa käydyt keskustelut antavat äärimmäisen hyviä ajatuksia omien pohdintojen tueksi. Kolmen minuutin keskustelulla säästää helposti kolmen vuorokauden tuskan.

Laajemman kehyksen ja pintatilanteen yhdistäminen on ainakin puolivalmis analyysi. Suurin osa näin kertyneestä pääomasta jää valitettavasti vain omaan käyttöön, koska aika ei riitä kaiken mahdollisen kirjoittamiseen. Aika on ylipäätään suurin pullonkaula uteliaisuuden tyydyttämisen

tiellä. Tähän ongelmaan en ole löytänyt muuta ratkaisua kuin rajata tietolähteet käytettävyyden ja arvioimani luotettavuuden mukaan. Valitettavasti käytettävyys ja luotettavuus eivät aina kohtaa – seikka, joka Wikipedian aikakautena kannattaa pitää mielessä.

Oma tietöarkisto

Aloitin aamun yleensä hieman ennen perhettäni ja silmäilen yön aikana kertyneet hälytykset. Iskevimpien otsikoiden taakse pyrin vilkaisemaan jo kotona ja kaikkein mielenkiintoisimmat jutut luen kunnolla työpaikalla. Samalla välitän tarvittaessa juttulinkit muulle laitoksen välle heidän seuranta-alueestaan riippuen. Parhaat palat pyrin tallentamaan sähköisesti (printtaamisesta olen pääosin luopunut) aihepiirien mukaan jaoteltuna. Näin vuosien varrella on syntynyt henkilökohtainen arkisto, josta voi suhteellisen vaivattomasti tutkia tapahtumien kehitystä tai ainakin oman mielenkiintonsa ailahtelua.

Lauantaiaamun kaksi ensimmäistä poikamies-tuntiani olen omistanut blogin kirjoittamiselle. Yritän kirjoittaa noin kolmen minuutin lukelämyksen jostain mielenkiintoani herättäneestä turvallisuuspoliittisesta aiheesta. Alustan on tarjonnut verkkolehti Uusi Suomi, jonka syntyä ja kehitystä on ollut hauska seurata.

Blogin kirjoittamisessa on yksi erinomainen piirre verrattuna muuhun kirjalliseen tuottamiseen. Voin toteuttaa ajatusteni viitteistyksen hyperlinkkeinä muuhun verkossa olevaan materiaaliin. Näin aktiivisimmat lukijat voivat halutessaan lukea mielipidettäni vahvistavia tai sen kanssa ristiriidassa olevia artikkeleita. Hyperlinkitys säästää taiteilijan aikaa uskomattoman paljon verrattuna perinteisten viitteiden käyttöön. Lisäksi blogikirjoitukselta vaadittava tieteellinen ote voi olla hivenen löyhä ellei suorastaan ole-maton. Esiinnyn kuitenkin omalla nimelläni ja kuvallani, joten pyrin tuottamaan tekstiä, jonka voin allekirjoittaa. Strategian laitoksen henkilö-

kunta ei ylipäättään ole valtion tai puolustusvoimien johdon virallisen totuuden äänitorvi, vaan vastaamme omista mielipiteistämme itse. (Ymmärrämme toki, että edustamme puolustusvoimia kaikessa hyvässä ja pahassa mitä teemme.)

Blogilla paljon lukijoita

Aloitin lukijatilastoinnin vuodenvaihteessa. Hämmästykseni aika tiukasti turvallisuuspoliittisissa aiheissa pitäytynyt blogisarjani on toukokuun alkuun mennessä saanut yli 10 000 lukijaa. Keskimäärin sivulla on viivähdetty hieman yli kaksi minuuttia ja ainakin osa ajasta on käytetty juttujeni kommentointiin. Näiden lukijakommenttien taso vaihtelee suuresti ja olen päät-

tänyt jättää juupas-eipäs -keskustelun väliin. Pari kertaa olen poistanut johonkin poliittiseen henkilöön kohdistuneen alatyylisen huomautuksen. Olen myös havainnut, ettei herkkänahkaisuus ole hyväksi, koska lukijoiden arviot toimintani luonteesta ovat välillä kriittisyydessään hyvin selväsanaisia.

Strategia on kiehtova aihe. Kukaan ei voi tarjoilla omaa näkemystään lopullisena totuutena. Tilanne seurantaan ja analyysiin perustuvien arvioiden kohdalla erehtyminen on paitsi mahdollista myös todennäköistä niin asiantuntijoille kuin harrastajille. On vain todettava, että maailmassa monta on ihmeellistä asiaa. Niitä on kertakaikkisen mielenkiintoista seurata.

Juha Puustola

Laatua meillä ja muualla

MPKK on saanut uuden laatusuunnittelijan toukokuun puolella välissä. FM Tarja Hettula siirtyi tehtävään Laurea-ammattikorkeakoulusta ja sitä ennen Oulun seudun ammattikorkeakoulusta. Molemmissa paikoissa työnkuvaan kuului laatutyö. Miltä näyttää MPKK:n laatutyö verrattuna muihin korkeakouluihin?

Auditoinnin rimakauhu iskee

Auditointi on korkeakouluille jännittävä paikka. Ei olla oikein varmoja, mikä se laadunvarmistusjärjestelmä on ja mikä sen pitäisi olla. Siitä ollaan kuitenkin melko varmoja, että muilla korkeakouluilla on parempi laadunvarmistusjärjestelmä kuin meillä. Tyypillistä tuntuu olevan myös se, että puhe kehittämiskohteista eli niistä huonosti olevista asioista kiihtyy auditoinnin lähestyessä. Puidaan sitä, kuinka tämäkin asia on meillä huonosti ja tuo ei nyt ainakaan ole sitä hyvää laatua mitä auditoinnissa tullaan hakemaan.

Laatu ei ole sattumaa = Laadunvarmistus toimii

Useat korkeakoulut ovat päätyneet hyvin yksinkertaiseen laadun perusfilosofiaan: laatu on sitä, kun toimintaa suunnitellaan, suunnitelmat toteutetaan, arvioidaan toteutuksen onnistuneisuutta ja kehitetään toimintaa arvioinnin perusteella. Auditoija ei olekaan kiinnostunut opetuksemme tai muun toimintamme korkeasta laadusta vaan siitä, miten varmistamme että toimintamme on laadukasta. Laadunvarmistusjärjestelmä toimii siis silloin, kun laatu ei ole sattumaa. Laatutyö on ennen kaikkea yksinkertaisen ihmisen yksinkertaista työtä: suunnittelen ja teen tämän ensi kerralla paremmin, otan opiksi virheistäni, ennakkoin myös tulevaa.

Onko laaturuoho muualla vibreämpää?

Maanpuolustuskorkeakoulun tuore työjärjestys ja tehtävänkuvaukset ovat erinomaisia laatudok-

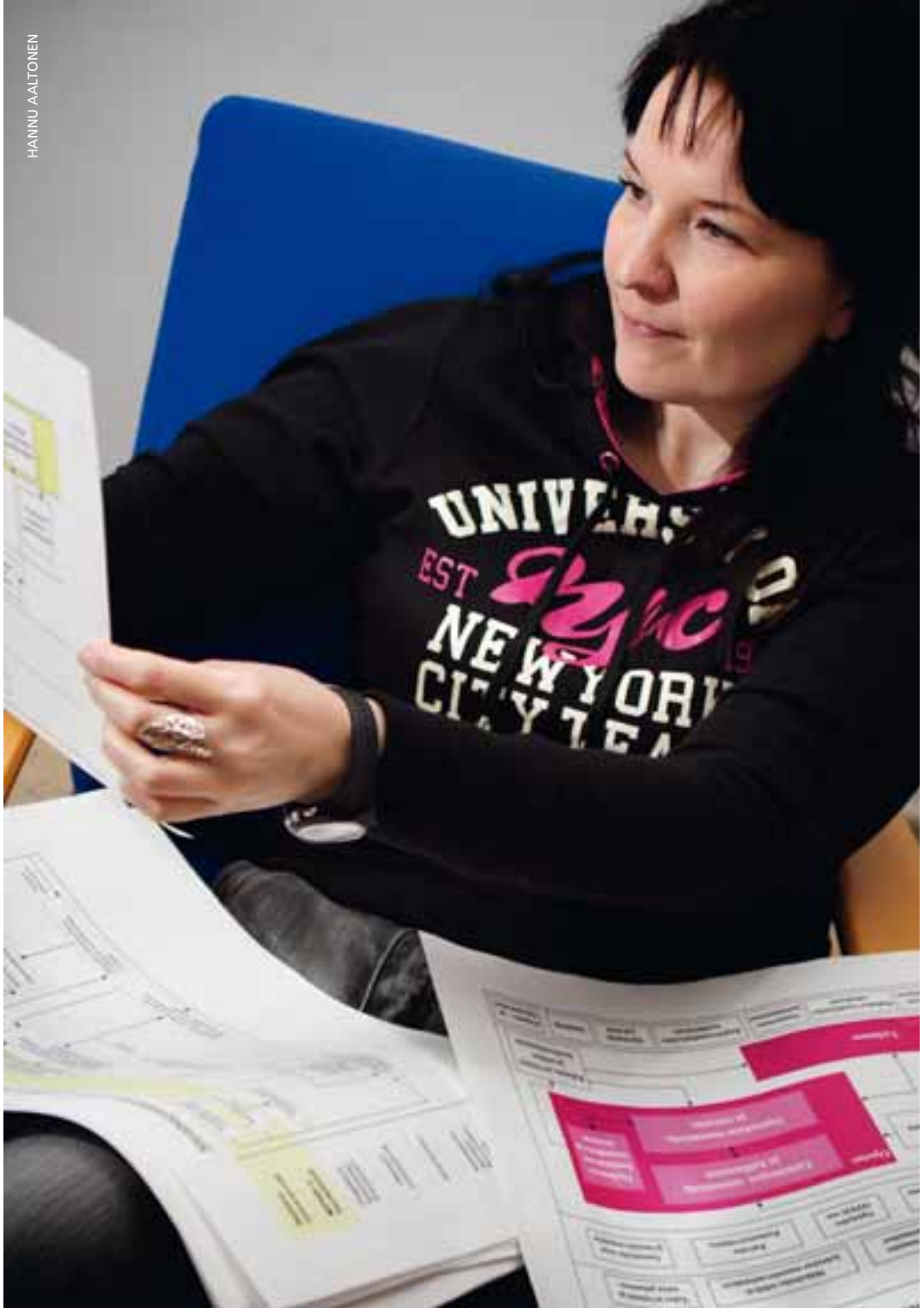
kumentteja, sillä niissä määritellään vastuut ja tehtävät organisaatiossa. Kriitikot voivat tietysti väittää, että oikeasti täälläkään ”kukaan ei ole aidosti vastuussa mistään”. Mutta niitäkin korkeakouluja on, joissa henkilöt eivät välttämättä edes johtotehtävissä tiedä mistä saa itse päättää, mitkä ovat vastuut ja millaisia tuloksia omalta työltä odotetaan. Paljon puhutaan akateemisesta vapaudesta ja jopa vapaista organisaatioista, mutta laadukkaan toiminnan kannalta on oleellista ettei vapautta ilmene ilman vastuuta.

MPKK:ssa laadunvarmistusjärjestelmä on selkeästi määritelty. **Prosessityöllä** on liiketoiminnan kehittämisen tarkoitus eivätkä ne ole pelkkiä työnkulkukaavioita, jotka muuttuvat tarpeettomiksi kun työntekijä osaa tehdä työnsä ilman kaaviotakin. **Itsearviointikäytäntö** antaa kaikille mahdollisuuden osallistua toiminnan kehittämiseen ja ehdottaa parannuksia. **Riskienhallinnalla** ennakoidaan karikoita. **Palautejärjestelmän** erityinen vahvuus on viivästetty palaute. Monen muun korkeakoulun on vaikea saada työelämäpalautea tai sitä ei kerätä lainkaan, koska työelämä on liian heterogeeninen ja laajalle maantieteellisestikin levinnyt joukko.

Kehittämisen kehä pyörii sittenkin!

Laadunvarmistuksen elementit ovat MPKK:ssa olemassa: strategia ja toimintasuunnitelmat edustavat suunnittelua, prosessit tekemistä, palautteet, riskienhallinta ja itsearviointi toiminnan arviointia ja parantamissuunnitelmat sekä seuraavan vuoden toimintasuunnitelmat kehittämistä.

Ja onhan niitä huonojakin puolia, niitä, joita pitäisi kehittää. Laadunvarmistuksen kannalta asiat ovat hyvin silloin, kun kehittämiskohteet valitaan tiedon eikä ”mutujen” perusteella. Niiden, jotka odottavat kärsimättöminä parannustoimenpiteitä, kannattaa muistaa, että uusi-

en käytänteiden tai vaikkapa laatutyökalujenkin käyttöönotto vie muutaman vuoden ennen kuin hyödyt saadaan kunnolla esiin. Kulttuurin muutos vie aikaa vielä enemmän. Kehittämisessä yksi vuosi ei ole lähes mitään, kolme on alku, viides-ssä vuodessa aletaan saada tuloksia ja kymmenessä kulttuuri on muuttunut.

Lue lisää aiheesta: KKA:n julkaisusta ”Analyysi korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointien tuloksista vuosilta 2005–2008”, löytyy KKA:n sivuilta osoitteesta www.kka.fi

*Tarja Hettula
Laatusuunnittelija*

Combined Joint Staff Exercise

Pohjoismaista korkeakoulujen yhteistyötä käytännössä

”Bogaland 22.4.2010

Tilanne Bogalandin alueella on kriittinen. 12 päivää sitten alueelle ryhmittynyt YK:n mandaatilla toimiva NATO – johtoinen monikansallinen Bogaland Force (BFOR) on aloittamassa kriisinhallintaoperaatiotaan. Joukkoa komentaa ruotsalainen amiraali, jonka varsinaiselta tehtävältään on Ruotsin merivoimien komentaja. BFOR:n varakomentajana toimii suomalainen kenraali, joka normaalityönään johtaa puolustusvoimien logistiikka-alaa. BFOR:n ilmaoperaatio alkoi helmikuussa 2010, merioperaatio maaliskuussa ja maaoperaatio 10.4.2010”.

Aito monikansallinen krisinhallintaympäristö

Yllä kuvattu tilanne Bogalandissa muodostaa opiskeluympäristön Maanpuolustuskorkeakoulun Jatkotutkinto-osaston kurssien kansainväliselle opintojaksolle.

Opiskeluympäristö täydentyy sovelletun vaiheen aikana siten, että opiskelijat opiskelevat kuvitteellisen Bogalandin alueella – todellisuudessa Enköpingin kaupungissa Ruotsin asevoimien Johtamisrykmentin tiloissa. Eivätkä suomalaiset ole ainoa kansallisuus, joka osallistuu harjoitukseen. Tänä vuonna Combined Joint Staff Exercise 2010 kokoaa noin 1500 henkilöä 22 maasta. Combined tarkoittaa monikansallista, joint sisältää harjoitukseen kaikki puolustushaarat ja staff tuo toimintaympäristön, joka on esikunta-harjoitus ilman toimivia joukkoja.

CJSE sopii puolustusvoimien koulutusjärjestelmään

MPKK:n opetus rakentuu puolustusvoimien tehtävien mukaisesti. Painopiste on kotimaan puolustamisessa, jota opiskellaan esimerkiksi lukuisissa taktikan- ja operaatiotaidon sekä johtamisen opintojaksoissa. Opiskelu keskittyy operatiivisen ja taktisen taidon sekä ajattelun oppimiseen. Kotimaisessa opetuksessa käytetään länsimaista suunnittelujärjestelmää, joka on yhteensopiva NATO:n ja muiden toimijoiden kanssa. Näin kotimaan puolustamisen valmiudet tukevat kansainvälisiä kriisinhallintavalmiuksia. Harjoitukset pyrkivät harjaannuttamaan upseerin ominaisuuksia ja kykyä soveltaa tietoa ja taitoa käytäntöön tilanteen ja olosuhteiden edellyttämällä tai mahdollistamalla tavalla.

CJSE:ssä opiskeltava opintojakso luo suomalaisille upseereille valmiuksia puolustusvoimien kolmanteen tehtävään - osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan. Ruotsin maanpuolustuskorkeakoulun, Försvarshögskolan (FHS), johtaman harjoituksen tärkein kohderyhmä on harjoitukseen osallistuvat yksilöt – eivät esikunnat. Tämä lähtökohta sopii sellaisenaan MPKK:n opetussuunnitelmiin. Siksi esiuupseeri- ja yleisesi-

kuntaupseerikurssit osallistuvat harjoitukseen. Opintojakson jälkeen upseeri ymmärtää kansainvälisen toiminnan merkityksen työssään ja osaa soveltaa kansainvälistä suunnittelu- sekä johtamisprosessia ja kansainvälisen esikunnan työskentelyperiaatteita. Niiden lisäksi upseeri tuntee kansainvälisen kriisinhallintaoperaation toimintaympäristön ja kehittää kielitaitoaan sekä kansainvälisiä yhteistyövalmiuksiaan. Harjoituksen tilanteet mahdollistavat myös perehtymisen oman puolustushaaran taktisen tason kriisinhallintataktiikkaan.

Mukana myös Sveitsi

Harjoitus on luotu FHS:n opiskelijoiden tarpeisiin. He opiskelevat MPKK:n Jatkotutkinto-osaston opintojen taseisia opintoja. Muita ruotsalaisia opiskelijoita ovat asevoimien upseerit, reserviläiset sekä kodinturvajoukot. Tänä vuonna harjoitukseen osallistuu myös 2011 vuoden alussa päivistysvuoronsa aloittava Euroopan Unionin taisteluosasto, jonka johtovaltiona Ruotsi on. Ensimmäinen ulkomainen koulu, joka osallistui harjoitukseen, on Baltic Defence College (BDC). Se on osallistunut CJSE – harjoitukseen noin 10 vuoden ajan ja on mukana tänäkin vuonna. Myös BDC:n opiskelijat opiskelevat MPKK:n Jatkotutkinto-osaston opintojen taseisia opintoja. BCD tuo mukanaan todellisen kansainvälisen osallistujajoukon. Koulun opiskelijajoukko vuonna 2010 koostuu yhteensä 17 kansallisuudesta.

Norjan Defence Command and Staff Collegien osallistuminen harjoitukseen perustuu noin 10 opettajan työlle. Norja ei lähetä harjoitukseen omia opiskelijoitaan, sillä maa haluaa kouluttaa upseerinsa omissa harjoituksissaan, jotka ovat täysin NATO:n koulutusjärjestelmän ja NATO:n asettamien vaatimusten mukaisia. Norjalaiset opettajat ovat tosin todenneet, että CJSE – harjoituksen prosessit, toimintatavat ja tuotteet vastaavat NATO:n vaatimuksia.

Sveitsiä edustaa mielenkiintoinen joukko. Sveitsin tarpeet perustuvat sen omalaatuisen puolustusjärjestelmään. Tänä vuonna sveitsiläiset edustavat esikuntaa nimeltään Joint Staff Swiss

Armed Forces. Osallistujat ovat esikunnan upseereita, jotka harjoittelevat omaa rauhan- ja kriisiajan tehtäväänsä.

Osallistuminen maksaa vaivan

Kansainvälinen opintojakso on ollut osa jatkokutkinnon opetussuunnitelmaa jo vuosikymmeniä. Aikaisemmin kansainväliset opinnot opiskeltiin Suomessa kotimaisin voimin puhuen operaation kieltä – yleensä englantia. Samaan aikaan suomalaiset upseerit opiskelivat rauhanturvaamista, kriisinhallintaa ja kansainvälistä toimintaa eri organisaatioiden järjestämällä esikunta- sekä suunnittelukurseilla ja ottivat osaa harjoituksiin.

Opetusta 2000-luvulla kehitettäessä kokeiltiin erilaisia malleja. Itse järjestettyjen harjoitusten ohella saimme Suomeen NATO:n koulutusryhmän (training team), joka järjesti harjoituksen Santahaminassa. Samaan aikaan MPKK sai vihiä Försvarshögskolanin harjoituksesta. Ensimmäinen tiedonhakupätkä toteutettiin 2006, jolloin joukko Taktiikan laitoksen ja Johtamisen laitoksen opettajia perehtyi CJSE 2006 harjoitukseen. Kokemukset olivat positiivisia ja niinpä vuonna 2007 Yleisesikuntaupseerikurssi 53 opettajineen osallistui harjoitukseen Enköpingissä.

Yhteistyö Försvarshögskolanin kanssa on ollut helppoa ja hedelmällistä. Kun oli päästy hyvään alkuun, oli helppo esittää ruotsalaisille, että esiuupseerikurssitkin osallistuisivat harjoitukseen. Suunnittelu eteni nopeasti ja jo vuonna 2008 esiuupseerikurssi 60 oli mukana CJSE 2008 harjoituksessa. Toistaiseksi suurimman osallistujajoukon Suomesta kokosi CJSE 2009, johon suunnitellusti osallistuivat molemmat kurssit opettajineen.

Voi siis todeta, että vuoden 2007 jälkeen esiuupseeri- ja yleisesikuntaupseerikurssilta valmistuneet upseerit omaavat lähtökohteisesti sellaiset valmiudet, että he voivat

Ruotsin puolustusministeri Sten Tolgfors tutustumassa maakomponentin esikuntaan. Oikealla esittelijä everstiluutnantti Matti Lampinen.

Suunnittelua merikomponentin esikunnassa. Edessä kapteeniluutnantti Hollmén ja Puoskari, takana kommodori Palmqvist ja komentaja Enström sekä komentaja Pyysalo.

Koalition ilmaoperaatiokeskuksessa kapteenit Charlotte Tornemed ja Petri Junttila.

aloittaa suoraan operaatio- ja tehtäväkohtaisen koulutuksen tultuaan valituksi kriisinhallinta-operaatioon. Muita yleisiä kursseja ei tarvita.

Ruotsin asevoimat ja Försvarshögskolan panostavat harjoitukseen

Vanha totuus siitä, että on helpompi osallistua kuin tehdä itse toteutuu hyvin CJSE harjoituksessa. Tähän asti MPKK:n valmisteluksi on riittänyt se, että muutama opettaja osallistuu harjoituksen suunnitteluun vuoden aikana kolmesta neljään kertaan. Sen lisäksi pidetään yhteyttä harjoitustehtäviin sijoittamisesta vastaaviin henkilöihin. Ruotsalaiset tekevät ja resursoivat kaiken muun.

FHS ja Ruotsin asevoimat tarjoavat muun muassa todellisen kansainvälisen toimintaympäristön, suunnittelun ja harjoituksen toteutuksen, tilat tietokoneineen ja laitteineen, tietoverkot, simulaatiot sekä esikuntien materiaalin. Harjoituksen aikana Ruotsi tarjoaa pääosan kouluttajista, arviointihenkilöstöstä ja pelistä. Tänä vuonna esimerkiksi peliorganisaation vahvuus on yli 300 henkilöä.

Osaamisen kannalta arvioituna Ruotsi on vuosia Suomea edellä tällaisen harjoituksen järjestämisessä. On todennäköistä, että MPKK ei pystyisi järjestämään CJSE harjoitusta joka vuosi korkeakoulun normaalina toimintana.

Niin sotii kuin harjoittelee

Merkille pantavaa ja erittäin arvostettavaa on ruotsalaisten upseerien sitoutuminen harjoitteluun omaa kriisin- ja sodan ajan tehtävänsä. Tämä näkyy erityisesti ylimpien upseerien toiminnassa. Tänä vuona harjoitukseen osallistuu yhteensä 6 ruotsalaista kenraalia ja kuvaavaa on, että maakomponenttia johtaa Ruotsin maavoimien komentaja.

Toinen kuvaava esimerkki on, että ylimmällä tasolla BFOR:n esikunnassa osastopäällikköinä toimivat samat henkilöt, jotka ovat rauhan – ja

kriisinaikana kyseisten osastojen osastopäälliköitä Ruotsin puolustusvoimissa.

Pohjoismaista yhteistyötä ruohonjuuritasolla

Pohjoismaisen yhteistyön suosio vaihtelee eri aikakausina. Nyt näyttää vallitsevan yhteistyön suojasää. Siitä hyvänä esimerkkinä on Nordic Defence Co-operation (NORDEFECO) yhteistyön ”käynnistyminen”, jota varten Pääesikuntaan perustettiin Nordefco Management Office. NORDEFECOn myötä kaikki pohjoismainen yhteistyö suunnitellaan asetettavan saman katon alle.

Maanpuolustuskorkeakoululla ja Försvarshögskolanilla on pitkä yhteistyön perinne. Se sisältää muun muassa opiskelija-, opettaja- ja tutkijavaihdon, ainelaitosten välisen suoran yhteistyön ja myös CJSE – harjoituksen. On toivottavaa, että korkeakoulumme voi jatkaa tätä kahdenvälistä ruohonjuuritason käytännön yhteistoimintaa koetellulla tavalla uusien rakenteiden tukeamana.

Ei ulkomaan virkamatkailua vaan sotaharjoitus

Ruotsi suunnittelee järjestävänsä CJSE – harjoituksen myös tulevaisuudessa. Eräänä kehityssuuntana on se, että harjoitus yhdistetään Viking – harjoitukseen niinä vuosina, kun Viking järjestetään – seuraavan kerran vuonna 2011.

On tärkeää, että huolimatta jatkuvasti supistuvista määrärahoista osallistuminen CJSE – harjoitukseen koetaan tärkeäksi. Onhan kyse mieluumminkin sotaharjoituksesta ja valmiuksien luomisesta kuin ulkomaanvirkamatkasta. Harjoitukseen sijoitetut resurssit tuottavat puolustusvoimille aitoa kriisinhallintaosaamista ja upseereille erinomaisia henkilökohtaisia valmiuksia myös kotimaan puolustamiseen.

*Kai Kalmari
Everstiluutnantti*

Lippujuhlapäivän ylennykset

Maanpuolustuskorkeakoulussa ylennettiin 4.6. seuraavat:

Everstiksi everstiluutnantit
Jyrki Heinonen ja Max Sjöblom

Everstiluutnantiksi majurit
Torsti Astrén, Juha Helle, Marko Korpela ja Timo Salonen

Komentajakapteenista komentajaksi
Juha Torkkeli

Majuriksi kapteeni
Tero-Jukka Alekski Kiianlinna

Kapteeniksi yliluutnantti
Juha Kokko, Vesa Kynsijärvi ja Sami Rautio

Yliluutnantiksi luutnantti
Ilari Vähä-Pietilä

Reservissä:

Kapteeniksi
Jyri-Petteri Aro

Luutnantiksi
Markku Nyman ja Jyri Penttinen

Ylivääpeliksi
Jouko Järvenpää

Sotamuseoon Suomenlinnaan – Vesikon ja Maneesin kesä

Yleisöllä on jälleen kesän ajan mahdollisuus tutustua Sotamuseon Suomenlinnassa sijaitseviin pisteisiin sukellusvene Vesikkoon sekä Maneesin talvisotaa, jatkosotaa ja Lapin sotaa käsittelevään näyttelyyn.

Vesikko on Suomen ainoa jäljellä oleva sodan aikainen sukellusvene. Nykyisin se tosin makaa rantakalliolla metrejä veden pinnan yläpuolella. Pariisin rauhansopimus vuonna 1947 kielsi Suomelta sukellusveneiden omistamisen. Vesikon sisarusukellusveneet Vetehinen, Vesihiisi, Iku-Turso ja Saukko lähtivät sopimuksen myötä romuraudaksi, mutta Vesikko säästy. Museoikätyössä Vesikko avattiin 1973 vuosikymmenen kestäneen restauroinnin jälkeen.

Suomenlinnan Susisaarella sijaitseva Vesikko ja Iso Mustasaarella oleva Maneesi ovat avoinna elokuun loppuun saakka päivittäin klo 11–18.

Taktiikan laitoksen ensimmäiset väitökset valmistuivat

Maanpuolustuskorkeakoulun Taktiikan laitoksen ensimmäiset väitöskirjat ovat valmistuneet.

Yleisesikuntaeverstiluutnantti **Mika Huttusen** väitöstutkimus *Monimutkainen taktiikka* tarkastettiin 23.4.2010. Tutkimus herättää ajatuksia siitä, miten sotilaallinen taktiikka voidaan ymmärtää ja miten taktisia keinoja voidaan ymmärtää teoreettisesti.

Taktiikan laitoksen järjestyksessään toinen väitöstutkimus tarkastetaan perjantaina 11.6.2010. Majuri **Vesa Valtosen** työssä käsitellään turvallisuustoimijoiden yhteistyötä operatiivis-taktisella tasolla sekä käytännön yhteistoiminnan näkökulmasta.

Operaatiotaito ja taktiikka on tieteenala, joka on Suomessa edustettuna vain Maanpuolustuskorkeakoulussa. Tieteenalaksi operaatiotaito ja taktiikka määritettiin Maanpuolustuskorkeakoulussa 2000-luvun alussa, kun korkeakoulu hyväksyttiin tiedekorkeakoulujen joukkoon.

Maanpuolustuskurssien ja jatkotutkinto-osaston johtajat vaihtuvat

Maanpuolustuskurssien ja jatkotutkinto-osaston johtajat vaihtuvat vuoden 2011 alussa.

Maanpuolustuskurssien johtoon siirtyy eversti **Kim Mattsson** Utin Jääkäriyrykmentistä. Kursien nykyinen johtaja eversti **Kim Jäämeri** siirtyy Satakunnan Lennoston komentajaksi.

Jatkotutkinto-osastoa hetkellä luotsaava kommodori **Veijo Taipalus** on nimitetty Merisotakoulun johtajaksi. Hänen seuraajakseen tulee eversti **Hannu Liimatta** Etelä-Suomen Sotilasläänin esikunnasta.

Suomalaisella Venäjä-tutkimuksella on vientiä Kiinassa

Suomella ja Kiinalla on yhteinen naapuri – Venäjä. Erikoistutkija **Alpo Juntusen** mukaan Venäjä-osaamisemme kiinnostaa kansainvälisessä politiikassa aktivoituneita kiinalaisia. Siinä piilee myös syy miksi Juntusen kirjoja *Itään vai Länteen? Venäjän vaihtoehdot* (2003) ja *Venäjän imperiumin paluu* (2009) ollaan kääntämässä kiinaksi.

- Tämä on suurenmoinen asia, sillä kiinan kielellä on valtavasti käyttäjiä, sanoo Strategian laitoksella työskentelevä Juntunen.

Hän kertoo joitakin vuosi sitten tutustuneensa mieheen nimeltä **Wang Jia ji** Suomen ja Kiinan tiedeakatemioiden sekä Helsingin yliopiston järjestämällä ekskursiolla. Kävi ilmi, että Wang taisi sujuvaa suomea ja oli kääntänyt jo muun muassa Mannerheimin elämäkerran kiinaksi. Juntunen itse esitelmöi ekskursiolla venäläisen geostrategian vaikutuksista Mannerheimiin.

- Pidin kirjojeni kääntämisestä käytyä keskustelua aluksi vain asiaan kuuluvana kohteliaisuutena, mutta kun Kiinasta myöhemmin palattiin aiheeseen sähköpostilla, ryhdyin todella uskomaan asiaan, sanoo Juntunen.

Käännöstyö on jo alkanut, vaikka käännöstuesta vielä neuvotellaan. Juntusen kirjojen kiinankieliset versiot kustantaa näillä näkymin Kiinan asevoimien oma kustannusliike.

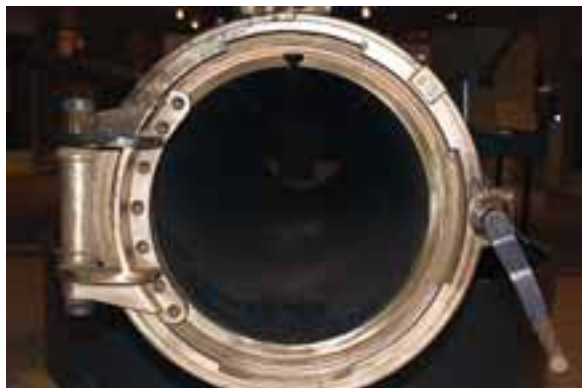

Kommodori Aulis Minkkinen, Sotamuseon johtaja Harri Huusko ja tutkija Juha Joutsu S2-veneen pienoismallin ääressä.

Satavuotias torpedoputki

Kymmeniä vuosia taivasalla maannut harvinainen torpedoveneen torpedoputki on kunnostettuna Sotamuseon Suomenlinnan Maneesin kesäkauden vetonaula. Se kunnostettiin viime vuonna. Putki on rakennettu Turussa 1800 ja 1900 – lukujen vaihteessa ja se kuului venäläiseen torpedoveneeseen., joka jäi Suomelle 1918. Alus upposi myrkyssä 1925 ja torpedoputki päätyi Suomenlinnaan.

Maneesi ja sukellusvene Vesikko ovat avoinna 12.5.–31.8. päivittäin kello 11–18.

Tästä torpedo ladataan sisään.

Tästä se lähtee matkaan ohjauksiskoa myöten.

20-vuotishistoriikki alkaa hahmottua

Vuonna 2013 Maanpuolustuskorkeakoulu täyttää 20 vuotta.

On aika katsoa vähän taaksepäin, on aika laatia ensimmäinen historiikki.

Helsingin yliopisto täytti keväällä 370 vuotta ja julkaisi ties monennenko historiikkinsa.

Maanpuolustuskorkeakoulun ensimmäistä on kutsuttu laatimaan entinen hallintojohtaja, eversti evp Esko Vaahtolampi.

Vaahtolammilla on korkeakoulun päärakennuksessa työhuone, jonne alkaa kertyä kansioita, valokuvia ja haastattelumateriaalia.

– Elokuulla 2012 käsikirjoituksen pitää olla valmis niin että kirja tulee painosta vuoden 2013 alussa.

Sivumääräksi arvioisin noin 250.

Vaahtolampi palveli Maanpuolustuskorkeakoulussa sitä perustettaessa vuonna 1993, joten joitain muistikuvia löytyy ”omastakin takaa”.

Hän toteaa myös, että Sotakorkeakoulun, Taistelukoulun ja Kadettikoulun yhdistäminen yhteisen johdon alle ja samalle paikkakunnalle oli esillä jo vuonna 1932 Sotakorkeakoulun johtajan ja sotakoulujen tarkastajan eversti Zilliacuksen muistiossa, joten ihan uudesta asiasta ei ole kyse.

– Tavoitteenani on puolueettomasti ja monipuolisesti selvittää mitä tapahtui ja miksi sekä taustalla vaikuttaneet tekijät. Olen juuri aloittanut perusteiden kartoituksen, joten mielelläni otan vastaan kaikki vihjeet.

Historiikkityön vaativuutta lisää se, että Vaahtolampi aikoo lisätä kirjaan viitteet, niin että sitä voi käyttää referenssilähteenä tutkimus- ja opetustyössä.

Historiikkityö tarvitsee tietoa, muistitietoa, valokuvia ja dokumentteja.

Esko Vaahtolammin työhuone on päärakennuksen kolmannessa kerroksessa

Puhelinnumero on 040 527 6764 ja sähköposti esko.vaahtolampi@suomi24.fi

Säätiö tukemaan sotatieteiden tutkimusta

Sotatieteiden tutkimussäätiö on perusteilla ja aloittanee toimintansa syksyllä

Maanpuolustuskorkeakoulua ja sen toimintaa on tukenut kaksi säätiötä; Kadettikoulun tukisäätiö ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö. Molemmilla säätiöillä on selkeä tarkoitus. Kadettikoulun tukisäätiö on nimensä mukaisesti tukenut Kadettikoulun toimintaa ja siellä opiskelevia henkilöitä sekä sen opettajia.

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön nimeä voidaan pitää hieman harhaanjohtavana. Säätiö tukee jatkotutkinto-osaston toimintaa, sen opiskelijoita ja opettajia. Säätiön nimi oli vuoden 1993 loppuun asti Sotakorkeakoulun tukisäätiö. Nimi muutettiin, koska vielä 1990 luvun loppupuolelle saakka oli tarkoituksena, että Sotakorkeakoulun, Taistelukoulun ja Kadettikoulun tukisäätiöt yhdistyisivät. Samalla tavalla kuin Kadettikoulu, Taistelukoulu ja Sotakorkeakoulukin olivat yhdistyneet.

Tukisäätiöiden osalta yhdistyminen jäi kahden kaupaksi. Taistelukoulun tukisäätiö sulautui

osaksi Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiötä vuonna 2000. Maanpuolustus-korkeakoulun tukisäätiö laajensi tukitoimintaansa muutama vuosi sitten, jolloin se otti tukitoiminnan kohteeksi sotatieteiden tohtoriksi opiskelevat yleisesikuntaupseerit.

Miksi Sotatieteiden tutkimussäätiö perustetaan ?

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain mukaisesti sen kaksi tehtävää ovat tutkimus ja opetus. Nyt olemassa olevat säätiöt tukevat perus- ja jatkotutkintoon liittyvää opetusta. Tutkimustoiminnan tukemiseen ei Maanpuolustuskorkeakoululla ole suoranaista tukijaa.

Suomen muissa yliopistoissa on aloitettu rahoituksen kerääminen, julkisuudessa on ollut esillä Aalto-yliopisto. Yksi varainkeräyksen tarkoitus on mahdollistaa yliopistoissa tutkimuksen edis-

täminen. Sama tarve on myös Maanpuolustuskorkeakoululla. Valitettavasti korkeakoulumme saama rahoitus puolustusvoimilta ei riitä kaiken toteutettavan tutkimuksen kattamiseen.

Maanpuolustuskorkeakoulu sai ensimmäistä kertaa oman lain 1.1.2009. Laissa ei Maanpuolustuskorkeakoululle annettu samanlaista varojen keruumahdollisuutta kuin muille yliopistoille on suotu.

Tätä puutetta ollaan lähdössä korjaamaan perustamalla Sotatieteiden tutkimussäätiö.

Mitä perustettava säätiö tekee ?

Hieman yksinkertaistettuna Sotatieteiden tutkimussäätiön tarkoituksena on keskittyä nimenomaan Maanpuolustuskorkeakoulussa tapahtuvan tutkimustoiminnan tukemiseen. Kymmenen vuoden aikaperspektiivillä tarkasteltuna yksi sää-

tiön kunnianhimoisia tavoitteita on mahdollistaa omalla toiminnallaan muun muassa lahjoitusprofessuurien käyttäminen Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Sääntöluonnoksessa on säätiön tarkoituksiksi määrätty tukea Maanpuolustuskorkeakoulussa ja sen piirissä harjoittavaa sotatieteiden tutkimusta ja tutkimukseen perustuvaa opetusta.

Tällä hetkellä ovat käynnissä säätiön perustamistoimenpiteet. Sääntöluonnos on laadittu. Tätä kirjoittaessa ovat työn alla varsinaiset säätiön perustamisen kuuluvat toimenpiteet. Jos patentti- ja rekisterihallitus hyväksyy säätiön perustamisen, on syksyllä vuorossa säätiön varsinaisen toiminnan käynnistäminen. Täten sotatieteiden tutkimussäätiö voisi aloittaa oman tukitoimintansa vuonna 2011.

*Mika Piironen
Everstiluutnantti*

Oppilaskunta perustaa itsensä

Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunta on varsin uusi asia, moni siitä ei edes tiedä. Jotkut tietävät, mutta eivät näe sen tarpeellisuutta. Näin ei kuitenkaan ole Maanpuolustuskorkeakoulun johdon keskuudessa. Kaikkiin tähän saakka kohdattuihin tilanteisiin on Maanpuolustuskorkeakoulun johto suhtautunut positiivisesti. Kiitos jo tässä vaiheessa kyseisille henkilöille, jotka ovat olleet mukana auttamassa alkuun.

Koulu ei ole ainoa toimiva yhteistyökumppani, myös Kadettiverikunta ilmeisistä syistä on hyvin oppilaskuntaystävällinen. Oppilaskunnan ensimmäisenä puheenjohtajana on mukava huomata, että tekee työtä, jolla on tarkoitusta. Tärkeimmäksi oppilaskunnan tehtäväksi on kevään aikana muodostunut tulevan oppilaskuntatyöskentelyn valmistelu ja suunnittelu. Voi olla, että oppilaskunnan työskentely vaikuttaa tehottomalta, mutta tämä ei ole suinkaan tilanne.

Varallisuutta bankittava

Muistaen oppilaskunnan tärkeintä tehtävää nykyinen hallitus on varmistanut oppilaskunnalle työskentely- sekä kokoustilat, jotka saadaan näillä näkymin käyttöömmehän juhannukseen mennessä. Rahoitusta varten on tehty pankkisopimus ja ensimmäinen tukikin on jo saatu. Ollaan kuitenkin kaukana tavoitteesta, jolloin oppilaskunnalla olisi palkattu henkilö, joka hoitaisi juoksevia asioita työkseen.

Vaikka nykymuodossaan oppilaskuntatyöskentely vie opiskelijoiden aikaa, se on myös hauskaa. Se ei kuitenkaan poista sitä, että oppilaskunnan käyttöön annettu aika on pois pääasiallisesta toimesta, nimittäin opiskelusta. Jotta oppilaskunta pystyisi palvelemaan jäseniään paremmin, työntekijän palkkaaminen on välttämätöntä.

Palkatun henkilön palkka ei kuitenkaan saisi syödä oppilaskunnan varoja, jotka olemme saaneet kerättyä. Ainoa oikea tapa hoitaa palkkaus olisi hankkia varallisuutta, jonka tuotolla voisi palkkaa maksaa. Näin pienikin jäsenmaksu tuottaisi pitkässä ajassa tarvittavat resurssit. Perustavat jäsenet voivat kuitenkin huokaista helpotuksesta, koska heidät on vapautettu mahdollisesta jäsenmaksusta.

Syksyllä edustusto

Nykyisen hallituksen tilalle valitaan syksyllä uusi hallitus sekä ensimmäistä kertaa edustusto. Kehotukseni kulkeutuu heille, jotka ovat joskus miettineet tai ovat parasta aikaa mukana järjestötoiminnassa, että he hakeutuisivat oppilaskunnan tehtäviin. Edustusto sopii henkilöille, jotka haluavat käyttää oppilaskunnan korkeinta valtaa ja kokoontua ainoastaan kaksi kertaa vuodessa, jos ei tarvetta ole enempään. Oppilaskunnan hallitus tarjoaa jopa kokoneellekin ”järjestöjyrälle” laadukasta tekemistä, jossa päivittäiset asiat hoidetaan kuntoon tarvittavilla kokouksilla.

Info

- *Oppilaskunta on tutkinto-opiskelijoiden edunvalvoja. Se edustaa kadetteja, maisteriopiskelijoita sekä esiupseeri- ja yleisesikuntaupseerikurssilaisia, tulevaisuudessa myös siviilitaustaisia maisteriopiskelijoita.*
- *Maanpuolustuskorkeakoulussa oppilaskunta tuli lakisääteiseksi vuoden 2009 lakiuudistuksessa. Toiminta käynnistyi helmikuussa 2010.*
- *Oppilaskunta osallistuu korkeakoulun hallintoelimiin työskentelyyn. Edustaja istuu muun muassa opetus- ja tutkimusneuvostoissa.*

Oppilaskunta asettaa myös lukukaudelle 2010–2011 monitoimisiin elimiin edustajia. Henkilöt, jotka istuvat näissä elimissä, ovat keskiarvoa enemmän kiinnostuneita niistä asioista, joita kussakin elimessä käsitellään. Tämän lukukauden edustajia monitoimisissa elimissä ei ole vielä käytetty mahdollisimman tehokkaasti, mutta se kertoo ainoastaan siitä, että sopeutuminen on alkanut. Uskon, että ajan myötä saadaan laadukas opiskelijajäsenyys vanhaan systeemiin, jossa opiskelijoita huomioitiin ainoastaan palautejärjestelmän avulla. Nyt on mahdollista jopa vaikuttaa palautejärjestelmään, niin paljon edistystä on tapahtunut.

Toinen vuosikurssi paikalla

Koulumme rehtorin linjaus siitä, että Maanpuolustuskorkeakoulu keskittää toimintansa Santahaminaan, on tervetullut. Perusopintojen aikana tärkein oppi saadaan PAT-kouluilla. Negatiivinen puoli tässä on se, että oppilaskuntatyöskentely vaikeutuu, kun kaikki ovat ympäri Suomenmaata, missä milloinkin. Tästä johtuu se, että toisen vuoden kadetit kantavat koulussam-

me ison taakan koulutuksen ohessa tapahtuvassa työskentelyssä, koska he ovat ”hermokeskuksen” läheisyydessä koko opiskeluvuoden.

Voisi siis olettaa, että oppilaskunnan puheenjohtaja on seuraavallakin hallituskaudella toisen vuosikurssin kadetti, mutta se nähdään edustuston järjestämissä vaaleissa syksyllä. Lisäksi oppilaskunnan, niin kuin monen muunkin järjestön, on erityisesti panostettava viestintästrategiaansa. Tiedottaminen perustuu tällä hetkellä huhuihin tai vastaaviin kirjoituksiin. Oppilaskunta tarvitsee tiedotuskanavan josta tietoa voi hakea.

On korkea aika muistuttaa kaikkia lukijoita siitä, että yhdessä olemme vahvoilla, erikseen linjat rakoilevat. Kehotan kaikkia miettimään tapaa, jolla oppilaskunnan varallisuus kasvatettaisiin, ja ker tomaan sen minulle. Samalla toivon, että jokainen on löytänyt kipinän oppilaskuntatyöhön ja että viestintäviraston toivomaa vaalikampanjaa saadaan oppilaskuntavaaleihin jo ensi syksynä.

*Oppilaskuntaterveisin
Kadetti Matias Öblom
Puheenjohtaja*

SAP tulee - mikä muuttuu?

Pitkään toitettu totuus: SAP tulee ja tapaa on vielä kuluvan vuoden aikana totisinta totta myös henkilöstöhallinnossa. SAP tulee yhtä varmasti kuin kuolema, mutta onneksi siihen päättyy vertailtavuus.

Puolustusvoimien henkilöstöjärjestelmien uudistuksessa aiemmin käytössä olleet tietojärjestelmät yhdistetään osaksi puolustusvoimien PVSAP -järjestelmää. Henkilöstöhallinnon järjestelmien käyttöönotossa puhutaan erilaisista toiminnallisuuksista: PA (henkilöstöhallinto), PD (henkilöstön kehittäminen ja osaamisen hallinta), PT/PY (ajanhallinta ja palkkahallinto), TRV (matkan hallinta) ja XSS (sähköiset palvelut). Tekninen käyttöönotto on jo alkanut ja se toteutuu 5.7.2010 mennessä.

Tästä päivämäärästä eteenpäin alkaa tuotantokäyttö, jos ohjausryhmä puoltaa ja omistaja (PV:n komentopäällikkö) antaa luvan.

Heinäkuussa alkava PVSAP HCM:n (Human Capital Management) käyttö ei koske kaikkia maanpuolustuskorkeakoululaisia, vaan ainoastaan henkilöstöhallinnossa työskenteleviä. Ensimmäisessä vaiheessa perustetaan henkilörekisteri minimimitiedoilla koko palkatulle henkilöstölle. 1.11.2010 lukien henkilörekisteriä laajennetaan ja järjestelmän käyttäjiksi tulee koko palkattu henkilöstö. Kadetit siirtyvät järjestelmän käyttäjiksi 8.11.2010 lukien.

Käytännössä marraskuun alusta alkaen palkattua henkilöstöä koskee kehityskeskusteluiden käyminen, koulutukseen hakeutuminen, perehdytyskoulutus ja ajanhallinta. Viimeksi mainittu tarkoittaa käytännössä nykyisten tuntikorttien laatimista. Lisäksi erillisen aikataulun mukaisesti joukko-osastokohtaisesti tullaan siirtymään sähköiseen matkalaskuun siten, että kaikki puolustusvoimien henkilöt ovat sen piirissä 28.2.2011 mennessä.

Koulutusta syksyllä

Järjestelmäkoulutus järjestetään useassa osassa eri sovellusten osalta ensimmäisessä vaiheessa syys-lokakuussa 2010. Loppukäyttäjille koulutus järjestetään lokakuun kahden viimeisen viikon aikana. Tähän on kaksi syytä: ensinnäkin kouluttajat saavat oman koulutuksensa viime tipassa ja toiseksi koulutuksen tapahtuessa suoraan käyttöönottoon liittyen päästään heti toimintamallien mukaiseen työskentelyyn kiinni. Kehityskeskusteluiden käymisen osalta koulutus pidetään erikseen marraskuussa kolmessa eri tilaisuudessa.

Nyt on jokaisella henkilöllä vielä mahdollisuus siivota nurkkia tarkastamalla ja korjaamalla selvät virheet PVHR:n itsepalveluosion erityistiedoissa, esimerkiksi lupiin, oikeuksiin ja koulutustietoihin liittyen. Nämä toimenpiteet eivät ole mahdollisia elokuun puolivälin jälkeen.

Jos tuntuu vaikealta, niin tutustu seuraavaan linkkiin: http://www.youtube.com/watch?v=555cwB7k_oM

*MPKK:n henkilöstöpäällikkö
Kapteeni
Hannu Ahtinen*

Maanpuolustuskorkeakoulu kehittää julkaisutoimintaansa

HANNU AALTONEN

Maanpuolustuskorkeakoulu on kehittynyt voimakkaasti yliopistona. Opetuksen ja tutkimuksen lisäksi myös korkeakoulun julkaisutoiminta on kehittynyt ja laajentunut. Puolustusvoimat on ohjeistanut julkaisutoimintansa perusteellisesti, mutta se ei ole vastannut tieteellisen julkaisutoiminnan tarpeita.

Maanpuolustuskorkeakoululle on julkaisutoiminnan kehittämiseksi perustettu työryhmä, jonka tehtävänä on muun muassa laatia tieteellisten julkaisujen tuottamista ohjaava normi sekä julkaisutoiminnan yhteiset toimintatapamallit. Työryhmä

on aloittanut toimintansa julkaisutoiminnan nykytilan kartoituksella.

Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisunormi määrittää julkaisutoiminnan tehtävät. Siinä kuvataan koko julkaisuorganisaatio, eri toimijoiden roolit ja vastuut sekä julkaisupolitiikka ja julkaisusarjarakenne. Julkaisunormi sisältää myös julkaisutoimintaan liittyvät prosessikuvaukset sekä tekijänoikeuteen ja muihin immateriaalioikeuksiin liittyvien kysymysten, tuotteiden jakelun, myynnin ja varastoinnin ohjeistamisen.

Julkaisut osa tutkimusta

Julkaisutoiminta on osa tutkimustoimintaa ja siksi on tärkeää kehittää myös julkaisujen sisällöllistä tasoa. Tähän liittyen tarkistetaan julkaisusarjojen julkaisuprofiilit, varmistetaan niiden sisällöllinen taso kehittämällä käsikirjoituksen hyväksymismenettelyä sekä aloitetaan tiettyjen julkaisusarjojen vertaisarviointi. Julkaisujen tulee olla myös painosultaan laadukkaita ja kustannussopimuksen laadinnalla varmistetaan julkaisuun liittyvät tekijänoikeudelliset ja taloudelliset kysymykset sekä käytetyn aineiston, kuten kuvien ja karttojen käyttöoikeudet.

Näkyvin osa Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisutoiminnasta ovat ainelaitosten julkaisusarjat. Muita korkeakoulun tuottamia julkaisutyyppisiä ovat opinnäytetyöt sekä oppimateriaalit, viestinnälliset julkaisut, kuten esitteet ja julisteet, verkkosivut ja hallinnolliset julkaisut, kuten opinto-oppaat. Monia julkaisutyyppisiä julkaistaan myös sähköisessä muodossa.

Ei paineta varastoon

Tärkeä kehitettävä osa tieteellistä julkaisutoimintaa on tuotteiden jakelu, myynti sekä varastointi. Painosmäärien ja niiden perusteiden valvontaa tehostetaan, koska myös varastoon jäävä materiaali aiheuttaa kustannuksia. Vaikka tieteellisten julkaisusarjojen myynti ei ole itsetarkoitus eikä kannattavaa, markkinointia pyritään kehittämään ja tarkoituksena on siten lisätä myös Maanpuolustuskorkeakoulun tunnettavuutta.

Maanpuolustuskorkeakoulussa ainelaitoksilla ei aina ole riittävä julkaisutoiminnan tuntemusta ja usein kirjoittaja hoitaakin yksin lähes koko julkaisuprosessin. Kirjoittaja vie monesti julkaisutoimintaan liittyvän tietämyksen mukanaan siirtyessään uusiin tehtä-

viin ja seuraaja joutuu opettelemaan kaiken alusta. Toiminta sitoo monesti tarpeettomasti sekä kirjoittajan, että muun henkilökunnan resursseja, eikä lopputulokset ole aina olleet toivomusten mukainen.

Julkaisupäällikkö- kustannustoimittaja

Koko korkeakoulun julkaisutoiminnan koordinoinnista ja julkaisutoiminnan ohjauksesta tulee vastaamaan julkaisupäällikkö. Tehtävän hoitaja toimii myös eräänlaisena kustannustoimittajana, joka toimii asiantuntijana julkaisuprosessissa ja tarvittaessa yhteyshenkilönä sopimuspainon kanssa. Julkaisupäällikkö myös vastaa Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisuohjeista. Korkeakoulun jokaisella ainelaitoksella nimetään julkaisuprosessin vastuuhenkilö (tuotevastaava).

Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisutoiminnan kehittämisen tavoitteena on toimiva ja kustannustehokas puolustusvoimien julkaisunormin kanssa yhdenmukainen julkaisuprosessi. Tieteellisen julkaisutoiminnan normia voivat käyttää myös muut puolustusvoimien yksiköt.

Julkaisutoiminnan apuna tulee olemaan puolustusvoimien Aino-aineistohallinta-palvelu, jonka avulla hallitaan puolustusvoimien julkaisia julkaisuja. Aino toimii myös keskitettynä paikkana julkaisuihin liittyvien aineistojen varastoinnissa ja sitä voidaan käyttää julkaisutoiminnan suunnitteluun ja seurantaan. Aino-palvelu toteutetaan nimettyjen tuotevastaavien ja sopimuspainotalon kanssa. Tuotevastaavat päivittävät yksiköidensä julkaisutietoja järjestelmässä, ja sopimuspainotalo liittää painooriginaalit ja verkkoversiot osaksi julkaisutietoja.

Viestinnän suunnittelija
Timo Wallin

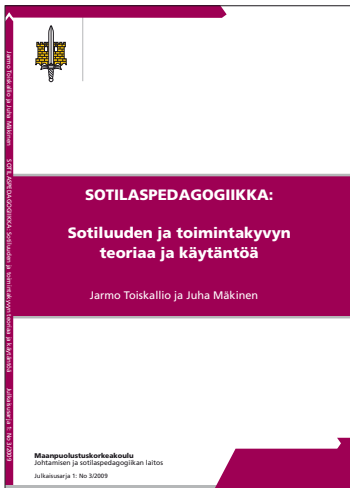

Tutkittua ja julkaistua - uusinta MPKK:lta

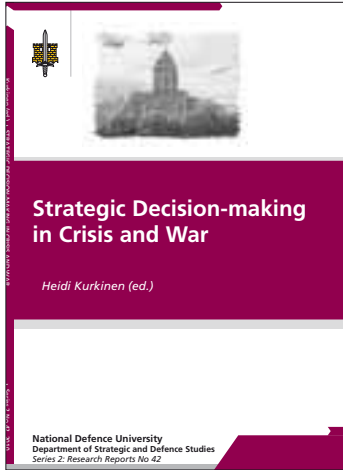
Juha-Antero Puistola & al.
Merirosvous ja merellinen terrorismi

Merenkulun vapaus ovat elintärkeitä tekijöitä maailmantaloudelle. Strategian laitoksen työryhmä käsittelee tutkimuksessa suomalaisesta näkökulmasta merellisistä uhkista kahta – merirosvoutta ja merellistä terrorismia.

Jarmo Toiskallio & Juha Mäkinen
Sotilaspedagogiikka: Sotiluuden ja toimintakyvyn teoriaa ja käytäntöä

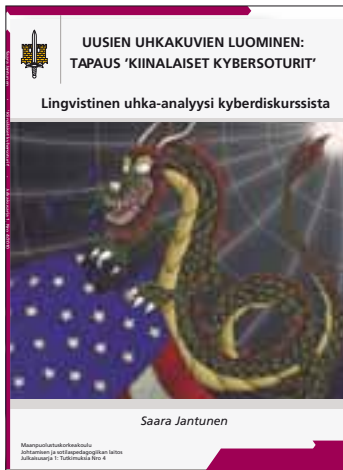
Emeritusprofessori Toiskallion ja professori Mäkinen kirjoittamassa kirjassa hahmotellaan sotilaspedagogiikkaa tieteenalana. Sotiluus ja inhimillinen toimintakyky ovat kirjan avainsanoja.

Heidi Kurkinen (toim.)

Strategic Decision-Making in Crisis and War

Turvallisuusuhkat ja kriisit muuttuvat globalisoituvassa maailmassa moniulotteisimmiksi. Uusiin uhkisiin varautuminen vaatii uudenlaisia toimintatapoja. Julkaisu pohjautuu Suomenlinna-seminaariin, jossa käsiteltiin strategista päätöksentekoa kriisin ja sodan aikana.

Saara Jantunen

Uusien uhkakuvien luominen: Tapaus 'kiinalaiset kybersoturit'

Amerikkalaisessa virkamiesretoriikassa internet nähdään kansallisena uhkana. Terrorismi- ja kyberdiskurssin sekoittuminen perustuu internetin militarisointiin ja Valkoisen Talon haluun laajentaa sotilaallinen ylivoimansa myös kyberavaruuteen.

Tommi Koivula & Krista Salo

Yhteistyö, avunanto ja solidaarisuus? Lissabonin sopimuksen turvallisuuspoliittinen merkitys

Euroopan unioni: paperitiikeri vai nouseva maailmanmahti? Tutkimuksessa tarkastellaan vuonna 2009 voimaan tullutta Lissabonin sopimusta turvallisuuden kannalta.

Kirjasto keräsi
kyselyssä kiitosta

*Viime maaliskuussa järjestettiin
yliopistokirjastojen valtakunnallinen käyttäjäkysely.
Yleisesti ottaen tuloksista heijastui asiakaskunnan
suuri tyytyväisyys kirjaston toimintaan.*

Kirjasto miellettiin tärkeäksi osaksi opiskelua, tutkimusta sekä vapaa-aikaakin. Erityisen paljon kiitosta sai henkilökunta sekä sen asiakaspalvelu-
alttiut ja -taidot. Myös kokoelmat, aukioloajat, tiedotus ja yleinen viihtyvyys saivat pääosin kiitävää palautetta.

Kyselyä koordinoi Kansalliskirjasto ja se järjestetään säännöllisesti joka toinen vuosi. Kyselyyn otti osaa muiden yliopistokirjastojen joukossa myös Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto.

Kirjaston asiakkailla oli mahdollisuus vastata kyselyyn sähköisen lomakkeen kautta. Kyselyssä kartoitettiin asiakkaiden mielipiteitä ja kokemuksia kirjaston eri toiminnoista, kuten asiakaspalvelun onnistumisesta, kokoelmien kattavuudesta sekä erilaisten e-palveluiden toimivuudesta. Kyselyä markkinoitiin etukäteen sekä kyselyn kestäessä, niin sähköisesti kuin paikan päälläkin.

Kyselyyn tuli kaikkiaan 94 vastausta, mikä oli yli puolet enemmän kuin kahta vuotta aiemmin. Erityisen aktiivisesti kyselyyn vastasi MPKK:n oma henkilöstö sekä siviiliasiakkaat, sen sijaan opiskelijoiden osuus jäi keskimääräistä pienemmäksi. Osasyynä tähän oli muun muassa se, etteivät kaikki kurssit olleet paikalla. Vastauksia tuli kuitenkin kaikista asiakasryhmistä, joten siksi tuloksella on jo painoarvoa.

Kehittämisen varaakin löytyi. Laajempina kokonaisuutena tuloksista erottuivat sähköiset palvelut, niin www-sivujen toimivuuden, tietokantojen käytettävyyden kuin e-lehtien löydettävyydenkin osalta. Tulokset toivat varsin selkeästi esille kirjaston omatkin arvelut siitä, etteivät

kaikki asiakkaat ole vielä läheskään löytäneet e-palveluita, tai sitten niitä ei osata käyttää.

Kokonaan uusiakin palveluita, kuten Nelli-portaalia kaivattiin. On toki selvää, ettei osa asiakaskunnasta näitä palveluita tule tarvitsemaankaan, mutta tulevaisuudessa tietoaisteistojen muuttuessa entistä laajemmin sähköisiksi, myös asiakkaiden tulee löytää ja oppia käyttämään e-palveluita nykyistä tehokkaammin. Edelleen myös kirjaston on harkittava tarkoin omaa palvelutarjontaansa: mitä on järkevää ja taloudellista hankkia, mistä voitaisiin taas luopua? E-palveluista tiedottaminen, entistä käyttäjäystävällisempien käyttöliittymien kehittäminen ja hankkiminen sekä käyttäjäkoulutus tulevatkin olemaan kirjaston suurimpia haasteita 2010-luvulla.

Mutta pelko pois – perinteisiä painettuja kirjoja eivät uhkaa pitkään aikaan edelleenkaan muut uhkat kuin kirjatoukat, ja asiakaspalvelua saa varmasti myös seuraavan vuosikymmenen alkussa edelleen elävältä ja ihka oikealta kirjastolaiselta.

Lähitulevaisuudessa tähän lehteen on kuitenkin luvassa laajempi artikkeli kirjaston tarjoamien e-palveluiden nykyisyydestä ja tulevaisuudesta.

Kirjasto on toki kiinnostunut saamaan palautetta toiminnastaan ja kehitysehdotuksia myös kyselyjen välilläkin. Lisätietoja tästä valtakunnallisesta kyselystä ja sen tuloksista saa kirjastonjohtaja Tiina Järviseltä.

*Kirjastonhoitaja Antti Kalliola
MPKK Kirjasto*

Tällä palstalla haastatellaan entisiä sotakoulujen johtajia ja opettajia. Tavoitteena on esitellä eri aikakausien upseerikasvatuksen ja -koulutuksen painoituksia ja tuoda esille haastateltavan kokemuksia ja havaintoja virkauran varrelta. Maanpuolustuskorkeakoulun Perinneyhdistys haluaa tällä tavoin osoittaa arvostusta aiempien opettajapolvien työlle.

Parivuotiaana sotasokean upseeri-isän sylissä. Oli pula-aika, joten isän sota-aikaisesta kesäpuserosta oli teetetty minulle pieni sotilasasu.

Tällä kertaa haastateltavana on valtiotieteen maisteri Markku Palokangas (s. 1948), Sotamuseon edellinen johtaja. Hänen uransa Sotamuseon palveluksessa alkoi vuonna 1973 nuoremman vahtimestarin vakanssilla ja päättyi vuoden 2009 lopussa hänen jäädessään eläkkeelle museon johtajan tehtävästä. Markku Palokangas on helsinkiläinen kolmannessa polvessa, reservin majuri ja sotilassukua.

Kuva niiltä ajoilta, kun aloitin työni Sotamuseossa

Niin hänen isänsä kuin *poikansakin* ovat upseereita. Isän, everstiluutnantti Markus Palokankaan kutsumusammatti ja sotilasura katkesivat vaikeaan haavoittumiseen ja silmien menetykseen 28-vuotiaana rykmentinkomentajan tehtävässä Viipurinlahden taistelussa heinäkuun alussa 1944. Hieman varttuneempien upseerien tunteimat Ruudun upseeriveljekset ovat Markku Palokankaan pikkuserkkuja. Suvussa on ollut kaksi jääkäriä: isän eno, professori Yrjö Ruutu, joka oli kalterijääkäri ja isoisän veli, jääkärimajuri Kosti Palmqvist, joka sittemmin toimi Topografikunnan johtajana.

Nuorempi vahtimestari

– Suomen Sotahistoriallisella seuralla on keskeinen rooli Sotamuseoon tulooni.

Liityin seuran jäseneksi 1970-luvun alussa, samoihin aikoihin kun aloitin opiskeluni Helsingin yliopistossa. Seurassa olin oppinut tuntemaan Sotatieteen Laitoksen johtajan, eversti ja valtiotieteiden tohtori Vilho Tervasmäen, joka toimi myös pro gradu-työni ohjaajana. Tut-

kimukseni aiheena oli ”Suomen maanpuolustuksen sopeuttaminen Moskovan rauhan olosuhteisiin”. Tervasmäki lupautui ohjaajaksi, kun yliopistolla katsottiin ettei siellä ollut riittävää asiantuntemusta aiheessa.

Keväällä 1973 eversti Tervasmäki ilmoitti minulle, että Sotamuseossa avau-

tuu nuoremman vahtimestarin virka, johon voisin hakeutua jatkopaikkaa ajatellen. Sotamuseoon ei otettu työntekijöitä suoraan sivusta, vaan työt oli aloitettava pohjalta. Muistan edelleenkin, että kuukausipalkkani oli 804 markkaa, kun se siivoojalla oli 1000 markkaa. Paikka oli kuitenkin hyvä opiskelijalle: päivystysten ja opastusten ohella pystyin opiskelemaan ja tekemään graduaani. Opin tuntemaan samassa talossa työskentelevän Sotatieteen laitoksen väen, jolta sain paljon apua. Henkilökuntaan kuuluvana sain lainata asiakirjoja suoraan työpaikalleni Sota-arkistosta, mikä oli valtavan suuri etu.

Suunnitelmiini ei kuulunut jäädä Sotamuseoon, vaan olin ajatellut valmistumiseni jälkeen hakeutua lehtimiesuralle jossakin muualla kuin Helsingissä. Mutta samoihin aikoihin kun valmistuin yliopistosta Tervasmäki kertoi minulle, että Sotamuseoon aiotaan perustaa tutkijan akateeminen virka ja kehotti hakemaan sitä. Viran perustamista odotellessa palvelin sitten museossa kaksi ja puoli vuotta sotilaana va. luutnantin virassa, kunnes joulukuussa 1977 minut sitten nimitettiin tutkijan virkaan. Se oli samalla So-

Suunnittelu- ja rakentamisvastuulla olleen "Pystykorvasta rynnäkökivääriin" -näyttelyn avajaisista 17.4.1986. Seurassani kenraalit P.J. Väyrynen, Ermei Kanninen, Reino Arimo ja Pertti Jokinen.

tamuseon kakkosmiehen paikka. Toimin museon tutkimus- ja tallennusosaston päällikkönä ja museonjohtajan sijaisena varsin pitkiäkin aikoja, kunnes sain nimityksen johtajaksi, edeltäjäni Markku Melkon jäädessä eläkkeelle vuonna 2003.

Suomen Sotahistoriallinen seura on ollut minulle hyvin tärkeä koko urani ajan ja on sitä edelleen, onhan seura alun perin perustettu vuonna 1944 Sotamuseon kannatusyhdistykseksi. Olen toiminut seuran sihteerinä, varapuheenjohtajana Sotahistoriallisen aikakauskirjan toimitussihteerinä ja toimituskunnan puheenjohtajana. Seuran jäsenyys on niitä asioita, joista viimeiseksi luovun.

Nihtilä, Oesch, Wallenius

Seuran kautta ja työssäni olen saanut tavata suuren määrän sellaisia merkittäviä henkilöitä, joita ei olisi missään muussa yhteydessä tullut vastaan. Olen mm. saanut olla mukana samassa pöydässä everstiluutnantti Usko Sakari Haahden ja evers-

ti Valo Nihtilän kanssa kuulemassa pienen piirin keskustelua aseatkennästä.

Kenraaliluutnantti Oeschiin tutustuin hänen tarjoamallaan Mannerheim-lounaalla Palacesa vuonna 1977, johon minut kutsuttiin Kansa Taisteli-lehden kirjoittajana. Muistan kun Oesch osoitti presidentinlinnaa todeten, että tuonne minä en enää ikinä mene. Hän ei peitellyt vähemmän mairittelevaa käsitystään presidentti Kekkosesta, joka oli humalapäissään loukannut häntä ja lehden kirjoittajia itsenäisyyspäivän vastaanotolla.

Värikkäänä persoonana tunnetun kenraalimajuri Kurt Martti Walleniuksen tapasin kun hän tuli Sotamuseoon hakemaan Jääkäriliiton puheenjohtajan nuijaa, joka oli vuoden 1944 syksyllä pantu turvallisuussyistä talteen Sotamuseoon, ettei valvontakomissio sitä veisi. Ja kyllä se löytyi - pahvilaatikossa ihmisen sääriluu, johon oli kiinnitetty hopealaatta. Lähtiessään Wallenius totesi "meidän kesken", ettei se ollut aito ryssä

Sotamuseon henkilökunta - pitkäaikaiset hyvät työtoverini - onnittelemassa 60-vuotispäivänäni 2008.

sääriluu: kun hän oli aikoinaan käskenyt kaivaa vuoden 1918 venäläishaudasta sellaisen, olivat kirkonmiehet nousseet vastarintaan ja luu oli hankittava Puolasta.

Koivisto, Kalashnikov

Työssäni olen saanut tavata kaikki presidentit Kekkosesta alkaen. Presidentti Koiviston kanssa jouduin tekemisiin mm. hänen sodan aikaisen ”Emma”-pikakiväärinsä yhteydessä. Löysimme Enosta Pohjois-Karjalasta aseätkön, jossa tämä ase oli Törnin komppanian aseiden joukossa. Kun kävin hakemassa aseet ätköstä ja toin ne Sotamuseoon, oli tieto aseesta jo kiirinyt maakunnasta presidentille. Koivisto kävi katsomassa asetta museon kellarissa ja totesi, että se hyvinkin voi olla sama ase ja, että siitä on olemassa TK-kuvaajan taistelutauolla ottama kuva. Presidentti muisti tarkalleen päivämääränkin.

Ja toden totta, PV:n kuvakeskuksesta kuvat löytyivät ja ase näytti olevan sama. Kun myö-

hemmin puhdistin asetta ennen käyntiä presidentinlinnassa sen kanssa, löysin asean tukista nenäliinan, jonka presidentti Koivisto sitten tunnisti äitinsä antamaksi kukilla kirjailluksi liinaksi. Näin asia varmistui lopullisesti.

Yllättäviäkin tilanteita on ollut. Joitakin vuosia sitten sain kutsun asesuunnittelija Kalashnikovin 80-vuotispäiville Pietariin. Päätin lähteä mukaan juhlimaan: seisoin 300 muun juhlavieraan kanssa Tykistömuseon pihalla suuressa ja arvokkaassa tilaisuudessa. Kohta seremoniamestari kuulutti, että seuraavaksi Suomen virallisen tervehdysten esittää Markku Palokangas! Ei auttanut muu kuin mennä siltä seisomalta esittämään onnitte-lut englannin kielellä.

Aikoinaan Neuvostoliiton suurlähetystöstä puututtiin hanakasti Sotamuseon näyttelyihin yksityiskohtia myöten. Ennen eräänkin näyttelyn avajaisia 1970-luvun lopulla pääesikunnan päällikkö kävi tarkastamassa jokaisen näyttelytekstin, ettei vaan tulisi sanomisia. Kun meillä oli kenttä-

Markku, Vilhelm ja Marko

tykistönäyttely, niin muutaman päivän aukiolon jälkeen tuli pääesikunnasta määräys, että näyttely pitää sulkea, esillä ollut sotasaaliiksi saatu tuhoutunut venäläisen tykistörykmentin kartta oli poistettava, näyttelyesitteessä ei saanut olla sotasaalisanaa jne. Esimerkiksi vuonna 1989 järjestettiin valtakunnallinen Talvisota-näyttely varta vasten jalkaväkimuseossa Mikkelissä, koska arveltiin, että siitä voisi tulla ulkopoliittista sanomista jos se on Helsingissä.

Sotamuseo on ollut hieno työpaikka ja minulla on ollut hyviä työtovereita. Monta erikoisnäyttelyä on rakennettu yhdessä yötä myöten ja saatu valmiiksi juuri ennen avajaisia. Erikoisnäyttelyn suunnitteluun ja rakentamiseen menee noin puoli vuotta sisältäen mm. näyttelykäsikirjoituksen laatimisen, kuvien ja materiaalin valitsemisen ja kuljettamisen välillä kaukaakin, näyttelyn esittelytekstien kirjoittamisen, tiedotusaineiston valmistamisen, itse näyttelyn pystyttämisen ja nykyisin myös erilaisten multimediasesitysten tekemisen.

Erikoisnäyttelyiden avajaisiin osallistuu yleensä puolustusvoimien ylin johto vieraineen ja niihin liittyy usein muitakin tapahtumia, kuten komentajan vastaanotto tai jonkun teoksen julkistami-

nen. Näin oli esimerkiksi Puolustusvoimat 90 vuotta -juhlanäyttelyssä vuonna 2008.

Uniikkiesineitä

Sotamuseolla ei ole kovin paljon esineitä ruotsinvallan ajalta, vaan vanhin esineistö on 1860-luvulta venäjänvallan ajalta. Sitä vanhemmat kokoelmat ovat Kansallismuseon vastuulla. Sotamuseon kokoelmat keskittyvät vahvasti maailmansotiin. Tällä hetkellä on painopiste Suomen talvi- ja jatkosodassa. Sotamuseon Kruununhaan ja Suomenlinnan näyttelyiden lisäksi materiaalia on ympäri eteläistä Suomea sotahistoriallisissa erikoismuseoissa eli aselajimuseoissa. Vain murto-osa esineistöstä kyetään pitämään esillä näyttelyissä.

Sotamuseon hallussa on esineitä joita ei voi pitää esillä näyttelyissä. Mainittakoon vaikkapa Suomen Marsalkka Mannerheimin kuolinnaamio, sekä runsaasti uniikkikappaleita, kuten ainoa säilynyt Haminan kadetin lakki lakkimerkkeineen. Aseiden ja vaatetuksen osalta museolla on merkittävä kokoelma prototyyppejä ja kokeilukappaleita. Useasta asetyypistä museon hallussa on ase sarjanumerolla 1. Tällaisia ovat esimerkiksi sotasaalisaseena tullut venäläinen 76 ItK 31 ilmatorjuntakanuuna sekä erään sotilaspiirin asevarastosta aikanaan löytynyt Tulan ase tehtaan kolmenlinjan kivääri numero 1. Esimerkiksi ruotsalaisesta Bofors 40 mm:n ilmatorjuntatykistä museolla on lähes kymmenen eri tyyppiä hallussa.

Sotamuseon suuri materiaalmäärä johtuu systemaattisesta esineiden talteenotosta. Suuresta materiaalmäärästä on se hyöty, että sen arvo nousee koko ajan ja museo voi käydä vaihtokauppaa ulkomaalaisten sotamuseoiden kanssa. Museo on myös tukenut Viroa luovuttamalla materiaalia heidän museoonsa. Kesällä 2008 luovutettiin mm. Sturm rynnäkkötykki, venäläisiä panssari-

vaunuja, lähes 30 kappaletta sodan aikaisia venäläisiä ja saksalaisia jalkaväki-, panssarintorjunta- ja kenttätykkejä ja muuta kevyempää aseistusta. Se oli suuri tapahtuma Virossa ja sain vastaanottaa Viro presidentiltä Maarjamaan ristin ritarikunnan kunniamerkin Viron itsenäisyyspäivänä 2009. Viron sotilasmuseotoiminnan tukeminen jatkuu edelleenkin.

kumme vanha ja rakas kesäpaikka ”Markunniemi”, joka työllistää sopivasti. Ja mikä tärkeintä - mahdollisuutta viettää entistä enemmän aikaa kaksivuotiaan pojanpoikani Vilhelmin kanssa odotan kovasti.

Teksti: S-G Grönberg

Kuvat: Markku Palokangas

Sotamuseo

Kirjoitustöitä, ehkä muistelmat

Sotamuseo on puolustusvoimien keskusmuseo sekä valtakunnallinen sotahistoriallinen erikoismuseo. Se on Suomen suurin valtakunnallinen erikoismuseo. Esimerkiksi Kansallismuseo ei kykene millään sulattamaan sitä sisäänsä. Sotamuseossa ja muissa sotilasmuseoissa on vuodessa noin 250 000 kävijää. Sotilasmuseotoimintaa ylläpidetään puolet halvemmalla kuin siviilimuseoita. Sotamuseon toiminta Maanpuolustuskorkeakoulun alaisuudessa nykyiseen tapaan on toiminnan vakauden takia varmaan paras ratkaisu.

– Omasta tulevaisuudestani voin todeta, että olen mukana useassa kirjoitusprojektissa. Nyt eläkkeelle jäämisen yhteydessä on myös syntynyt ajatus koota paperille muistot tapahtumista ja tuttavuuksista matkan varrelta, ellei muuten, niin omaksi ja lasten iloksi. Ja sitten on Päijänteen rannalla su-

Vilhelm (kuva Studio Anri)

PE 18.6.

MILjazz

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN
KAMPUSALUE, KLO 18.00

*Viihdyttävää sotilasi jazzia
Santahaminassa*

KAARTIN COMBO SOLISTINA **HANNA PAKARINEN**

SAVON SOTILASSOITTOKUNNAN BIG BAND

SOLISTINA **EERO KOIVISTOINEN** • PUOLUSTUSVOIMIEN

VARUSMIESSOITTOKUNTA 20 VUOTTA ALLSTARS

SOLISTEINA **SAMI SAARI & OSMO IKONEN**

UPSEERIKERHON
ANNISKELUALUE

VAPAA PÄÄSY!

BUSSI 86 JA ILMAISET MILJAZZ-BUSSIT
HERTTONIEMEN METROASEMALTA KLO 16.30 – 17.45 NONSTOP.
P-ALUE JA OPASTUS OMALLA AUTOLLA TULEVILLE SANTAHAMINASSA.

Puolustusvoimat

▶ www.miljazz.fi